

Valtion infraomaisuuden hallinta: kestävään infraan ja talouteen - mahdoton yhtälö?

Pääjohtaja, OTT Tuomas Pöysti
24.9.2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto

VTV:n näkökulmat valtion infraomaisuuteen

- Yli 21 miljardin euron tase-erä
- Tuloksellisuustarkastus
- Tilintarkastus

Kestävä taloudenhoito
⇒ hyvä omaisuuden hallinta
ja hoito

- Finanssipolitiikan valvonta

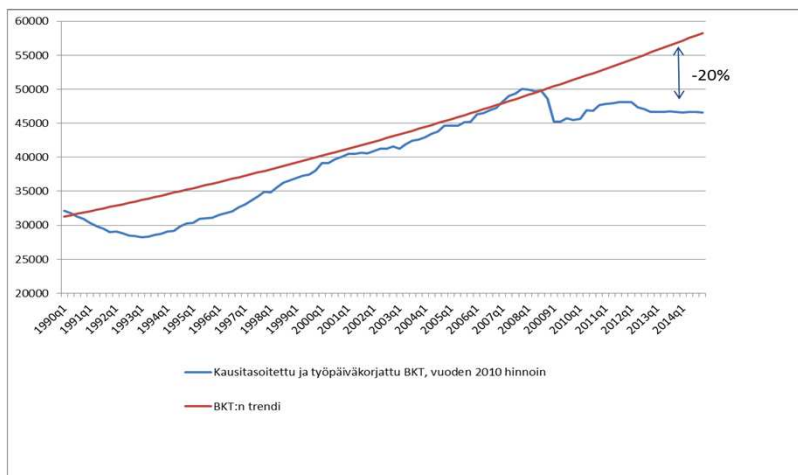
Kestävä julkinen talous
Kestävä talouskasvu
⇒ rahoitusmahdollisuuksien
niukkuus vs.
infrastruktuuri
talouskasvun edellytyksenä

⇒ Aitoa, pitkäjänteistä
investointiajattelua tarpeen
vahvistaa!

2

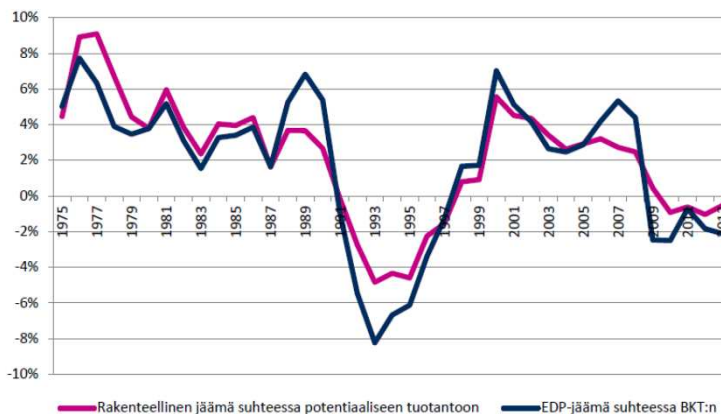
Kasvukuilu talouspolitiikan ongelmana

- [VTV K 20/2014 vp.](#) ja [VTV K 17/2015 vp.](#)
- Julkiset menot uhkaavat jäädä tuloja suuremmiksi pitkäaikaisesti => kiire tuotantopotentiaalia kasvattavilla uudistuksilla

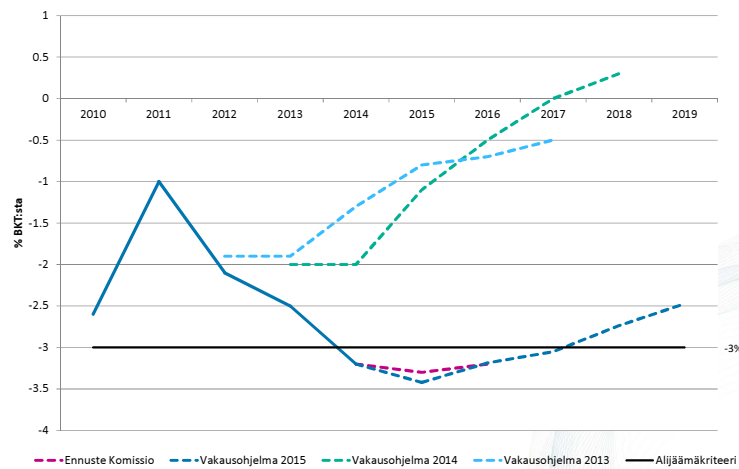
Suomessa rakenteellinen ongelma ja suhdanneongelma yhtä aikaa

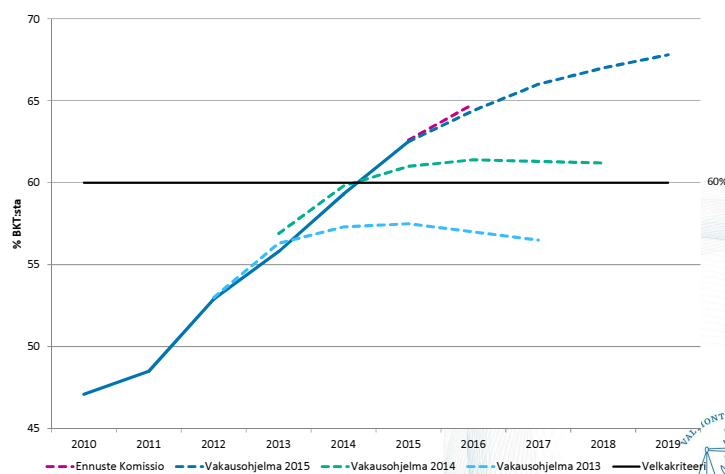
4

Julkisen talouden alijäämän kehitys

Julkisen talouden velka

Julkisten menojen tason mitoitus ja talouspolitiikka

- Poliittikkatoimet perusteltua valmistella hyvin matalan talouskasvun odotuksella
 - kaikki uudistukset rahoitetaan menojen uudelleenkohdennuksilla
 - ⇒lisäykset infraan vaativat näin erityisiä perusteluita!
 - ⇒ hallitusohjelman mukaiset pienehköt lisäykset väyläinfran korjausvelan vähentämiseen (2016 n. 100 milj. euroa, 2017 n. 114 milj. euroa, 2018 n. 150 milj. euroa, 2019-> 100 milj. euroa) perusteltuja
- Talouskasvun edellytysten parantaminen: kansantalouden tuotantopotentiaalia ja kokonaistuottavuutta parantavat uudistukset
 - => selkeämmin ja objektiivisemmin esille infrasijoitusten ja priorisointien talouskasvuun ja tuottavuuteen liittyvät vaikutukset

Valtion
infrastruktuuriomaisuuden tila
ollut hyvä mutta kehityssuunta
aiheuttaa huolta.

Vuoden 2016 talousarvioesityksen
mukaan valtion väyläinfran
korjausvelka 2,4 miljardia euroa

8

Kestävä infra ja kestävä talous?

- Infraomaisuuden säilyttäminen riittävän käyttökelpoisena seuraaville sukupolville
 - nyt tehtävillä ratkaisuilla ei rajoiteta tulevien sukupolvien toimintamahdollisuuksia infran ylläpidossa ja kehittämisessä
 - ei rahoiteta nykyistä infraa kasvavassa määrin velaksi
 - ei aiheuteta korjausvelkaa mutta tehdään priorisoinnit

9

Kestävä infra ja kestävä talous?

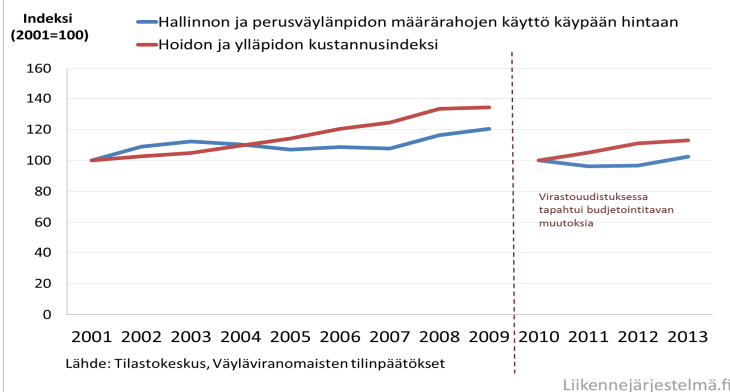
- Kestävä talous: velkaantuminen ja veroaste pysyy hallinnassa yli ajan
 - => velka vähentee BKT:n kasvun tahdissa jos taloudessa liikkumavaraa
 - infraomaisuuden ylläpidon ja kehittämisen resurssit talous- ja finanssipoliittisista tarpeista käsin
 - => talouskasvu ja julkisen talouden vakautus,
 - => kokonaistuottavuuden edistäminen
- Tarkastellaan pitkäjänteisesti (yli vaalikausien) ja koko julkista taloutta (ei vain valtion talousarvioletaloutta)

10

Nykytilasta toimialan käsityksen mukaan

Valtion perusväylänpidon määrärahojen käyttö sekä hoidon ja ylläpidon kustannuskehitys

11

Johtopäätökset: korjausvelka ja korjaustarve

- Kansainvälisesti ottaen ollut verrattain hyvä tilanne
- Korjausvelka, epämääräinen ja usein epäyhtenäisesti määritelty ilmiö
 - kunnissa ja yksityisellä sektorilla rakennuskannassa huomattava
- Korjausvelka => välissä noin 2,4 mrd. euroa
- Reaalinen perusväylänpidon määrärahataso vuodesta 2003 lähtien alentunut
- Kiinteistöomaisuuden osalta Senaatti-kiinteistöt purkaneet korjausvelkaa
- ¹² Priorisointitarpeet kasvaneet

Johtopäätökset: investoinnit

- Uudisrakennushankkeet saaneet ylläpitoa paremmin rahoitusta
 - poliittinen päätöksenteko suuntautuu liikaa uudisrakennushankkeisiin
- Ruotsia (selvästi) alempi investointitaso valtiontaloudessa / julkistaloudessa
 - vaarana alirahoitus pitkällä aikavälillä
- IMF: valtion ja julkisen talouden investointitaso (reaali-investoinnit) voisi olla korkeampikin
- Älyliikenne ja ICT / viestintäinfra vaatii ennakkoluulotonta kehittämistä ja sijoittamista
 - älykäs rakennettu ympäristö => uudistetaan ajattelu!
- Rahoituskehysten puitteissa
 - selkeämmät priorisoinnit

13

Kestävä infraomaisuuden hoito vaatii pitkäjänteisyyttä

- Riittävä perusrahoitustaso talousarviorahoituksella
 - ns. uusien rahoitusmallien käyttöä ei tulisi kovin laajasti lisätä (vrt. [LVM:n julkaisu 35/2014](#))
 - ei piilovelkaantumiselle
 - katsottava kokonaisuutta kustannushyötynäkölmasta
 - VTV:llä kriittinen kanta useisiin ns. uusiin rahoitusmalleihin, eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle ja liikenne- ja viestintävaliokunnalle annettu asiantuntijalausunto 29.1.2015
- Suunnitelmallisuus ja kaukokatseisuus
 - julkisen talouden suunnitelma ja selontekomenettely
 - vaalikautta pidempi näkökulma
 - poisto- ja kirjanpitoikäntöjen ja tasetarkastelun kehittäminen omaisuuden kuntoa paremmin kuvaavaksi => nykykäyttöarvo
 - johdonmukainen ja vertailtavissa oleva tietoperusta

14

Kestävä ja pitkäjänteinen infraomaisuuden hoito

- Kustannushyötyajattelu eri inframuotojen rajat ylittäen
- Valmius aitoon priorisointiin
- Rahoitus- ja toteutusmallit tehokkuuden perusteella
 - => julkisen talouden kokonaistasetarkastelu
- Sijoitetaan digitaalisiin palveluihin ja älykkääseen rakennettuun ympäristöön
 - laaja älykkään verkon käsite
 - matkustaminen ja logistiikka palveluna
 - digitaalisen vallankumouksen ennakointi => tulossa syvällisiä muutoksia

15

Lähteitä

- [Tutkimus- koulutus- ja innovaatiotoiminnan hyödyntäminen kiinteistö- ja rakennusallalla, VTV:n selvitys 2/2013](#)
- [Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä, VTV:n tuloksellisuustarkastuskertomus 14/2014](#)
- [Finanssipolitiikan valvonnan ja tarkastuksen vaalikausiraportti, VTV:n erilliskertomus eduskunnalle, K 20/2014 vp.](#)
- [Finanssipolitiikan valvonnan raportti 2015, VTV:n erilliskertomus eduskunnalle, K 17/2015 vp.](#)

16

Lisätietoja

<http://www.vtv.fi>

<http://www.vaalirahoitusvalvonta.fi>

@VTV_fi

